

Prawo ochrony zdrowia w pytaniach i odpowiedziach

Działalność lecznicza

Podmioty wykonujące działalność leczniczą

Mirostaw Narolski
Maciej Łokaj

Prawo ochrony zdrowia w pytaniach i odpowiedziach

Działalność lecznicza

Podmioty wykonujące działalność leczniczą

Mirośław Narolski
Maciej Łokaj

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

ABC

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2013

Stan prawny na 31 października 2012 r.

Wydawca
Izabella Małecka

Redaktor prowadzący
Marzena Molatta

Opracowanie redakcyjne
Firma TEKSTY

Łamanie
Kamila Tomecka

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska SA, 2013

ISBN 978-83-264-4113-4

Wydane przez:
Wolters Kluwer Polska SA

Redakcja Książek
01-231 Warszawa, ul. Płocka 5a
tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	7
Wstęp	13
Rozdział 1	
Podmioty wykonujące działalność leczniczą w świetle ustawy o działalności leczniczej	15
Rozdział 2	
Rejestry podmiotów wykonujących działalność leczniczą	66
Rozdział 3	
Zamówienia na świadczenia zdrowotne. Finansowanie świadczeń zdrowotnych	97
Rozdział 4	
Stanowiska kierownicze. Kwalifikacje i uprawnienia zawodowe	113
Rozdział 5	
Dokumentacja medyczna. Ochrona danych osobowych	133
Rozdział 6	
Opodatkowanie podmiotów wykonujących działalność leczniczą	164
Rozdział 7	
Kontrola podmiotów wykonujących działalność leczniczą	194
Wykaz aktów prawnych	231

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- d.u.z.p.p.** – ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1217 z późn. zm.)
- k.c.** – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)
- k.p.** – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)
- k.p.w.** – ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848 z późn. zm.)
- k.r.o.** – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 788)
- k.s.h.** – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037 z późn. zm.)
- p.z.p.** – ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.)
- r.d.m.** – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz. U. Nr 252, poz. 1697 z późn. zm.)
- r.k.w.k.r.** – rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące oraz warunków ich stosowania (Dz. U. Nr 212, poz. 1338 z późn. zm.)
- r.o.w.u.** – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 81, poz. 484)

- r.p.u.** – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. poz. 739)
- r.r.p.** – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 września 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych objętych wpisem do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz szczegółowego trybu postępowania w sprawach dokonywania wpisów, zmian w rejestrze oraz wykreśleń z tego rejestru (Dz. U. Nr 221, poz. 1319)
- r.s.r.k.** – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych oraz szczegółowego sposobu ich nadawania (Dz. U. poz. 594)
- r.t.k.** – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania kontroli przez podmiot zobowiązany do finansowania świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych (Dz. U. Nr 274, poz. 2723)
- u.d.l.** – ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 144, poz. 1529 z późn. zm.)
- u.d.u.** – ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 66 z późn. zm.)
- u.dz.l.** – ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654 z późn. zm.)
- u.g.n.** – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.)
- u.o.d.o.** – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.)
- u.p.d.f.** – ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.)

-
- u.p.d.p.** – ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397 z późn. zm.)
- u.p.i.s.** – ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1263 z późn. zm.)
- u.p.p.** – ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 159 z późn. zm.)
- u.p.r.m.** – ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410 z późn. zm.)
- u.p.s.** – ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458 z późn. zm.)
- u.s.d.g.** – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 z późn. zm.)
- u.s.m.p.** – ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 125, poz. 1317 z późn. zm.)
- u.s.u.s.** – ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.)
- u.ś.o.z.** – ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.)
- u.ś.u.d.e.** – ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144, poz. 1204 z późn. zm.)
- u.z.l.l.d.** – ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634 z późn. zm.)
- u.z.o.z.** – ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 z późn. zm.)
- u.z.p.p.** – ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039 z późn. zm.)

- u.z.z.z.** – ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570 z późn. zm.)
- ustawa VAT** – ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054 z późn. zm.)
- zm.u.dz.l.** – ustawa z dnia 14 czerwca 2012 r. o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 742)
- zm.u.z.o.z.** – ustawa z dnia 22 października 2010 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 230, poz. 1507)

Inne

- AOS** – ambulatoryjna opieka specjalistyczna
- CEIDG** – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
- ETS** – Europejski Trybunał Sprawiedliwości
- GIODO** – Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
- KRS** – Krajowy Rejestr Sądowy
- NFZ** – Narodowy Fundusz Zdrowia
- NIP** – numer identyfikacji podatkowej
- NSA** – Naczelny Sąd Administracyjny
- NZLA** – niepubliczny zakład lecznictwa ambulatoryjnego
- NZOZ** – niepubliczny zakład opieki zdrowotnej
- OSNC** – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
- OW NFZ** – oddział wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia
- PIS, sanepid** – Państwowa Inspekcja Sanitarna
- PKD** – Polska Klasyfikacja Działalności
- PKWiU** – Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług
- POZ** – podstawowa opieka zdrowotna
- REGON** – krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej
- SP ZOZ** – samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
- sp. z o.o.** – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- VAT** – podatek od towarów i usług

ZFŚS	- zakładowy fundusz świadczeń socjalnych
ZOZ	- zakład opieki zdrowotnej
ZUS	- Zakład Ubezpieczeń Społecznych

WSTĘP

Z dniem 1 lipca 2011 r. doszło do swoistej rewolucji w funkcjonowaniu podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Stało się to w wyniku wejścia w życie ustawy o działalności leczniczej, która zastąpiła wielokrotnie nowelizowaną ustawę z 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

Ustawa o działalności leczniczej nałożyła na podmioty wykonujące działalność leczniczą szereg nowych obowiązków w zakresie ich organizacji i funkcjonowania. Nowe regulacje prawne budziły i wciąż budzą różnorodne wątpliwości interpretacyjne. Przepisy ustawy o działalności leczniczej były także przedmiotem nowelizacji wywołanej koniecznością doprecyzowania regulacji prawnych w tych obszarach, które wywołały największe wątpliwości.

Niniejsza publikacja stanowi podsumowanie dorobku serwisu Prawo i Zdrowie Wolters Kluwer Polska z okresu ostatnich kilkunastu miesięcy. Autorzy publikacji dokonali szczegółowego przeglądu pytań kierowanych do ekspertów pracujących na rzecz serwisu i wybrali te z nich, które dotyczyły problematyki budzącej największe wątpliwości interpretacyjne.

Odpowiedzi na postawione pytania zostały zweryfikowane merytorycznie z punktu widzenia najbardziej aktualnego stanu prawnego i usystematyzowane tematycznie w taki sposób, który w ocenie autorów zapewnia maksymalną łatwość w dotarciu czytelników do najbardziej interesujących kwestii.

Przy dokonywaniu wyboru pytań autorzy uwzględnili również statystykę najczęściej poruszanej w pytaniach problematyki, uznając, że najczęściej zadawane pytania dotyczą zagadnień budzących największe wątpliwości, a tym samym największe zainteresowanie czytelników.

Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja, która powstała na bazie efektów pracy ekspertów serwisu Prawo i Zdrowie Wolters Kluwer Polska będzie pomocnym narzędziem w codziennej pracy podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

*Mirostlaw Narolski
Maciej Łokaj*

————— Rozdział 1 —————

PODMIOTY WYKONUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ W ŚWIETLE USTAWY O DZIAŁALNOŚCI LECZNICZEJ

1. Jakie działania musi podjąć podmiot leczniczy (NZOZ) funkcjonujący na podstawie przepisów obowiązujących przed 1 lipca 2011 r. – po wejściu w życie ustawy o działalności leczniczej? Jakie dokumenty organizacyjne podmiotu leczniczego powinny ulec zmianie?

Odpowiedź

Zgodnie z brzmieniem znowelizowanego art. 206 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654 z późn. zm.) – dalej u.dz.l., podmioty prowadzące dotychczas zakłady opieki zdrowotnej zobowiązane są do dostosowania swojej działalności do przepisów tej ustawy w terminie do dnia 31 grudnia 2012 r. Wyjątek dotyczy terminu na dostosowanie pomieszczeń i urządzeń przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego. Należy tego dokonać do dnia 31 grudnia 2016 r., przy czym w terminie do dnia 31 grudnia 2012 r. należy przedstawić organowi prowadzącemu rejestr program dostosowania zaopiniowany przez właściwy organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej (art. 207 u.dz.l.).

Uzasadnienie

W dniu 1 lipca 2011 r. weszła w życie ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654 z późn. zm.). Uchyliła ona dotychczas obowiązującą ustawę z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89

z późn. zm.) – dalej u.z.o.z. oraz wprowadziła szereg zmian w pozostałych przepisach regulujących zasady udzielania świadczeń zdrowotnych. Wobec tak istotnej nowelizacji podmioty wykonujące działalność leczniczą obowiązane są do kompleksowego dostosowania swojej działalności do nowych wymogów prawnych w terminie określonym w przepisach ustawy o działalności leczniczej. Początkowo ustalone terminy zostały wydłużone mocą ustawy z dnia 14 czerwca 2012 r. o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 742) – dalej zm.u.dz.l. Zgodnie z brzmieniem znowelizowanego art. 206 u.dz.l. podmioty prowadzące dotychczas zakłady opieki zdrowotnej zobowiązane są do dostosowania swojej działalności do przepisów ustawy o działalności leczniczej w terminie do dnia 31 grudnia 2012 r. Wyjątek dotyczy terminu na dostosowanie pomieszczeń i urządzeń przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego. Należy tego dokonać do dnia 31 grudnia 2016 r., przy czym w terminie do dnia 31 grudnia 2012 r. należy przedstawić organowi prowadzącemu rejestr program dostosowania, zaopiniowany przez właściwy organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej (art. 207 u.dz.l.).

Zmiany dokonane w związku z dostosowaniem działalności do nowej regulacji, jak każde inne zmiany w organizacji podmiotu wykonującego działalność leczniczą, podlegają zgłoszeniu właściwemu organowi rejestrowemu. Zgłoszenia należy dokonać w terminie do dnia 31 grudnia 2012 r., a wnioski w tych sprawach są zwolnione od opłat (art. 217 ust. 3 u.dz.l.).

Ustawa o działalności leczniczej wprowadziła wiele istotnych zmian w sposobie funkcjonowania podmiotów leczniczych (dawnych zakładów opieki zdrowotnej). Zmiana przepisów łączy się z koniecznością dostosowania bieżącej działalności do wymogów ustawowych.

Obowiązek dostosowania ciąży na podmiocie leczniczym reprezentowanym przez kierownika. Należy więc już w tym miejscu zaznaczyć, że aktualnie kierownikiem podmiotu jest zarząd spółki kapitałowej, a w przypadku innych podmiotów – osoby uprawnione do kierowania tymi podmiotami i ich reprezentowania na zewnątrz (art. 2 ust. 2 pkt 1 u.dz.l.), podczas gdy na gruncie poprzedniej ustawy podmiot tworzący powoływał na to stanowisko wybraną przez siebie osobę fizyczną, która musiała spełniać szczególne wymogi fachowe. Wobec powyższego zmianę tę należy uwzględnić w aktach wewnętrznych podmiotu. W razie potrzeby można powołać dodatkową osobę do reprezentowania podmiotu lecz-

niczego w związku z wykonywaniem przez niego działalności leczniczej, np. kierownika do spraw medycznych, i upoważnić ją do określonych czynności. Należy jednak pamiętać, że umocowanie takiej osoby do działania w imieniu podmiotu nie ma charakteru ogólnego wynikającego z ustawy, a zatem w upoważnieniu należy dokładnie wskazać zakres uprawnień takiej osoby, aby mogła ona skutecznie podejmować wszelkie czynności i reprezentować podmiot na zewnątrz.

Mówiąc o aktach wewnętrznych podmiotu leczniczego należy przypomnieć, że w świetle dotychczasowych przepisów zakłady opieki zdrowotnej funkcjonowały w oparciu o dwa akty wewnętrzne: statut i regulamin porządkowy. Tymczasem obecnie ustawa przewiduje obowiązek nadania statutu (obok regulaminu) wyłącznie podmiotowi leczniczemu niebędącemu przedsiębiorcą. Pozostałe podmioty nie są zobligowane do posiadania statutu i działają jedynie w oparciu o regulamin organizacyjny. Łączy on w sobie oba dotychczasowe akty, regulując całość stosunków wewnętrznych – zarówno kwestie organizacyjno-prawne (m.in. strukturę organizacyjną przedsiębiorstwa podmiotu), jak i kwestie merytoryczne związane bezpośrednio z procesem udzielania świadczeń. Wobec powyższego sugeruje się, aby podmiot leczniczy podjął stosowne uchwały zmierzające do uporządkowania wewnętrznych aktów, tj. do uchylecia dotychczasowego statutu i regulaminu porządkowego i zastąpienia ich regulaminem organizacyjnym.

Uchwalając nowy regulamin organizacyjny, podmioty lecznicze powinny zwrócić uwagę na przepis art. 24 u.d.z.l., który wymienia niezbędne elementy, jakie powinny znaleźć się w regulaminie. Nowością w stosunku do poprzednich regulacji jest m.in. obowiązek zawarcia w treści regulaminu organizacyjnego zapisów określających organizację procesu udzielania świadczeń zdrowotnych w przypadku pobierania opłat oraz cennika, a także – jeżeli podmiot wykonuje działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne – wysokości opłaty za przechowywanie zwłok pacjenta.

Na etapie tworzenia aktów wewnętrznych podmiot leczniczy powinien odpowiednio zorganizować strukturę wewnętrzną, tj. wyodrębnić w nich odpowiednie przedsiębiorstwa. Obowiązek taki wynika m.in. z treści rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych oraz szczegółowego sposobu ich nadawania (Dz. U. poz. 594) – dalej r.s.r.k. Zgodnie z jego treścią

Seria książek *Prawo ochrony zdrowia w pytaniach i odpowiedziach* powstała z chęci niesienia pomocy wszystkim, którzy w konkretnych sytuacjach życiowych napotykają trudności w rozumieniu i prawidłowym stosowaniu przepisów dotyczących sfery ochrony zdrowia. Źródłem wiedzy o rozwiązywaniu problemów w tym przypadku jest **Serwis Prawo i Zdrowie** prowadzony przez wydawnictwo Wolters Kluwer Polska. Zgromadzone w nim ogromne zasoby pytań od korzystających z publikacji dyrektorów i kadry menedżerskiej podmiotów leczniczych, a przede wszystkim odpowiedzi udzielane przez specjalistów – doświadczonych prawników i pracowników administracji ochrony zdrowia, stanowią bogate źródło praktycznej wiedzy prawnej, pozwalającej *per analogiam* działać tym, którzy znaleźli się w podobnej sytuacji.

Skorzystajcie Państwo z doświadczeń innych, aby zapobiec własnym problemom zawodowym albo rozwiązać je od razu.

Polecamy!

Mirosław Narolski – adwokat, ekspert Serwisu Prawo i Zdrowie, doradca prawny szpitali klinicznych i medycznych towarzystw naukowych, kierownik zespołu prawników zajmujących się problematyką prawa medycznego, prawa farmaceutycznego i żywieniowego.

Maciej Łokaj – aplikant radcowski, absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, od 2011 roku prawnik zespołu ds. prawa medycznego, prawa farmaceutycznego i żywieniowego; specjalizuje się w prawie ochrony zdrowia.

Publikacja zawiera zbiór porad dotyczących kluczowych zagadnień funkcjonowania i organizacji podmiotów leczniczych. Zaprezentowano je w czytelnej i przejrzystej formie jako wybór pytań zgłaszanych przez czytelników Serwisu Prawo i Zdrowie w okresie ostatnich kilkunastu miesięcy oraz odpowiedzi na nie. Autorzy publikacji uwzględnili zagadnienia i wątpliwości pojawiające się obecnie w związku z praktycznym funkcjonowaniem podmiotów leczniczych w warunkach nowej ustawy o działalności leczniczej. Dużym zainteresowaniem czytelników będzie cieszyć się rozdział obejmujący tematykę obowiązków dostosowawczych, które muszą spełnić podmioty wykonujące działalność leczniczą w warunkach nowej ustawy.

Publikacja przeznaczona jest dla managerów jednostek ochrony zdrowia, pracowników działów księgowości i kontraktowania usług medycznych, a także dla lekarzy i pielęgniarek prowadzących praktyki zawodowe.

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Cena 49 zł
(w tym 5% VAT)

ISBN 978-83-264-4113-4

9 788326 441134